

4. Забужко О. Шевченків міф України / Оксана Забужко. – 3-є вид. – К. : Факт, 2006. – 148 с.
5. Романенчук Б. Шевченкові універсальні ідеї / Б. Романенчук // Український культурологічний альманах: хроніка 2000. – К., 2000. – Вип. 39/40. – С. 79–85.
6. Сабадуха В.О. Українська національна ідея та концепція особистісного буття: Монографія / Володимир Сабадуха. – Івано-Франківськ: Фоліант, 2-е вид., випр., 176 с.
7. Фромм Э. Человек для себя / Эрих Фромм. – Минск: Коллегиум, 1992. – 253 с.
8. Шевченко Т.Г. Бували війни й військовій свари / Тарас Шевченко // Повне збір. творів: у 12 т. / редкол.: М. Г. Жулинський та ін. – К., 2001. – Т. 2: Поезія 1847–1861. – С. 368.
9. Шевченко Т.Г. “Во іудеї во дні они...” / Тарас Шевченко // Повне збір. творів: у 12 т. / редкол.: М. Г. Жулинський та ін. – К., 2001. – Т. 2: Поезія 1847–1861. – С. 309–310.
10. Шевченко Т.Г. Єретик / Тарас Шевченко // Повне збір. творів: у 12 т. / редкол.: М.Г. Жулинський та ін. – К., 2001. – Т. 1: Поезія 1837–1847. – С. 287–296.
11. Шевченко Т.Г. І мертвим, і живим, і ненародженим землякам моїм в Україні і не в Україні моє дружнє посланіє / Тарас Шевченко // Повне збір. творів: у 12 т. / редкол.: М.Г. Жулинський та ін. – К., 2001. – Т. 1: Поезія 1837–1847. – С. 348–354.
12. Шевченко Т.Г. Саул / Тарас Шевченко // Повне збір. творів: у 12 т. / редкол.: М.Г. Жулинський та ін. – К., 2001. – Т. 2: Поезія 1847–1861. – С. 356–358.
13. Шевченко Т.Г. Сон (Комедія) / Тарас Шевченко // Повне збір. творів: у 12 т. / редкол.: М.Г. Жулинський та ін. – К., 2001. – Т. 1: Поезія 1837–1847. – С. 265–278.
14. Шевченко Т.Г. У неділеньку, у святую / Тарас Шевченко // Повне збір. творів: у 12 т. / редкол.: М.Г. Жулинський та ін. – К., 2001. – Т. 2: Поезія 1847–1861. – С. 145–146.
15. Шевченко Т.Г. Чернець / Тарас Шевченко // Повне збір. творів: у 12 т. / редкол.: М.Г. Жулинський та ін. – К., 2001. – Т. 2: Поезія 1847–1861. – С. 49–52.
16. Шевченко Т.Г. Юродивий / Тарас Шевченко // Повне збір. творів: у 12 т. / редкол.: М.Г. Жулинський та ін. – К., 2001. – Т. 2: Поезія 1847–1861. – С. 258–260.
17. Юнг К.Г. Синхронія : [збірник : пер. с англ.] / Карл Юнг. – 2-е изд., испр. и доп. письмами Карла Густава Юнга <О синхронии>. – М.; Киев : Рефл-бук: Ваклер, 2003. – 320 с.
18. Юнг К.Г. Структура психики и процесс индивидуации: [сб. ст.: перевод] / Карл Юнг; [послел. А.В. Брушлинского]; Рос. акад. наук, Ин-т психологии. – М. : Наука, 1996. – 267 с.

УЧАСТЬ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА У ВІДЗНАЧЕННІ ЮВІЛЕЇВ ТА ПАМ'ЯТНИХ ДАТ У МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД

САВЕНКО Т.С. (м. Тернопіль)
Copyright © 2014
УДК 94(477)

Значне місце у функціонуванні Наукового Товариства Шевченка (НТШ) займало святкування ювілеїв, пов'язаних із діяльністю відомих громадських, культурних діячів, відзначення урочистих і пам'ятних дат, що стосувалися власне товариства і його членів. Це сприяло згуртованості українського народу в межах міжвоєнної Польщі, стало важливою складовою загальнонаціонального, наукового та громадського руху.

9 червня 1921 р. відбулося свято вшанування пам'яті І. Франка, з нагоди 5-х роковин з дня смерті поета, К. Студинський став організатором цього дійства. У листопаді 1922 р. з нагоди 50-ти річного ювілею Товариства ім. Шевченка та 30-ти річчя – НТШ обрано ювілейний комітет і організовано відповідні секції, складено план заходів для святкування цієї дати. Святкове дійство відбулось 16 грудня 1923 р.

У середині травня 1924 р. у святковий зал Народного Дому відбулося святкове дійство – концерт, приурочений 350-річчю першої української книжки, надрукованої у Львові І. Федоровим. Це свято переросло в могутню маніфестацію всіх українських діячів культури.

До величного святкування 10-ї річниці смерті І. Франка приурочено загальні збори товариства, що відбулися 28 травня 1926 р. На честь цієї дати заплановано видати збірник філологічної секції.

Однією із знакових подій у житті М. Грушевського і всієї України у 20-х рр. ХХ ст., було святкування його 60-літнього ювілею та 40-ліття наукової праці. Це свято відбулося 3 жовтня 1926 р. у Києві. Ювілей став всеукраїнською маніфестацією.

Для популяризації народної пісні 27 жовтня 1927 р. утворено комітет з проведення свята української пісні. Свято планувалося провести упродовж 6 листопада – 3 грудня поточного року, воно мало носити всенародний характер з обов'язковим святкуванням в усіх місцевостях.

На початку грудня 1928 р. на честь 60-річчя життя та 35-річчя праці К. Студинського відбулося святкове засідання усіх секцій та комісій НТШ. Ювіляру надіслали вітання громадсько-культурні діячі не лише Західної України а й з-за кордону. НТШ вшанували пам'ять не тільки провідних українських культурних і наукових діячів, а й зарубіжних. 12 червня 1932 р. товариство відзначало 200-ті роковини з дня смерті німецького неогуманіста кінця XVIII ст. – Й.-В. Гете. 11 вересня 1932р. заходами історично-філософської секції НТШ відбулося свято на честь гетьмана І. Мазепи з нагоди 300-ліття його народження.

У березні 1933 р. на спільному засіданні усіх трьох секцій товариства проведено свято приурочене роковинам Т. Шевченка. 28 травня 1933р. проходила урочиста зустріч членів усіх секцій НТШ з нагоди відкриття, на Личаківському цвинтарі, пам'ятника І. Франкові. Відзначення знаменних дат, святкування тих чи інших ювілеїв, пов'язаних з діяльністю відомих громадських, культурних діячів займало належне місце у діяльності НТШ.

Товариство об'єднало усі українські інституції на святковому зібранні 3 грудня 1933р., з нагоди 100-річчя від дня народження О. Огоновського, члена, засновника Товариства ім. Шевченка. 27 квітня 1933 р. філологічна секція вшанувала ювілей 35-ліття діяльності Ф. Колесси, до програми проведення святкування заплановано випустити одне з видань НТШ і приурочити його діяльності.

Важливе значення товариство надавало вшануванню пам'яті великого Кобзаря. 6 травня 1934 р. НТШ організувало святкування 120-х роковин народження патрона НТШ – Т. Шевченка. 12 червня цього ж року на святкових зборах у Празі з нагоди 80-ліття від дня народження І. Горбачовського безпосереднім і активним учасником ювілею було НТШ. Промову виголошував С. Дністрянський. 7 грудня 1934 р. у тісній співпраці усіх секцій НТШ проходив вечір пам'яті М. Грушевського, який помер 25 листопада 1934р. у Кисловодську, у якому брали участь представники преси, які згодом сповістили українське суспільство про втрату провідного діяча і науковця. Присутніми були представники й інших українських установ. На спільному засіданні усіх трьох секцій 7 червня 1935 р. у залі музею НТШ відбулося дійство, приурочене 75 річниці смерті Т. Шевченка.

28 березня 1937 р. відбулося спільне засідання усіх секцій НТШ, присвячених 76-им роковинам Т. Шевченка. З 13 по 27 березня 1938 р. у Будинку українських інвалідів НТШ організувало виставку пам'яток “Пласту”.

4 липня 1938 р. українська громадськість вшанувала пам'ять видатного військового діяча України, генерала М. Тарнавського. На траурній церемонії від НТШ були присутні К. Левицький, А. Шептицький, Й. Сліпий, В. Старосольський. 13 листопада 1938 р. спільно з установами “Учительська громада”, “Просвіта”, “Рідна школа”, “Взаїмна поміч українського учительства” НТШ взяло участь у панахиді з приводу 100-річчя від дня смерті І. Котляревського.

Урочисте свято пам'яті академіка професора, доктора С. Смаль-Стоцького, який помер 17 серпня 1938 р. у Празі, відбулося 20 листопада поточного року. Урочисте дійство відбувалось у залі музею НТШ.

17 червня 1939 р. у залах музею НТШ відбулося засідання історично-філософської секції з приводу пошанування 8-х роковин з дня смерті В. Липинського – історика, соціолога, політика, публіциста, дійсного члена товариства. Цього ж року у день пам'яті письменниці О. Кобилянської, в ювілейний дар від НТШ передано срібний вінок.

Висновки. Отже, важливе місце у діяльності НТШ посідало відзначення ювілейних дат, визначних подій, вшанування пам'яті, здійснення представницьких заходів, що стосувались самого товариства і його членів. Засідання з приводу вшанування пам'яті Т. Шевченка, І. Франка, І. Мазепи, та багато інших, вечори пісні, виставки українських громадських і культурних діячів.

Продумана програма, залучення широких кіл українства перетворювало урочистості у справжні дійства. Це було доказом авторитету товариства, його популярності, престижу, сприяло підвищенню соціальної активності громадськості, усвідомлення національної спільності.

1. Хроніка НТШ. – Львів, 1922. – Вип. 1–2. – Ч. 65–66. – 102 с.
2. Хроніка НТШ. – Львів, 1926. – Вип. 1–2. – Ч. 67–68. – 176 с.
3. Хроніка НТШ. Львів, 1935. – Вип. 1. – Ч. 72. – 100 с.
4. Хроніка НТШ. – Львів, 1939. – Вип. 1. – Ч. 74. – 147 с.
5. Виставка пластових пам'яток // Нова зоря – 17 березня 1938.

6. Сьогодні і минуле // Вісник українознавства. – Львів, 1939. – № 1. – 136 с.
7. Свято культури // Діло. – 21 травня 1924. – С. 3.
8. Центральний державний історичний архів України в м. Львові (далі – ЦДАЛ України в м. Львові), ф.362, оп.1, спр. 55, арк.191.
9. ЦДАЛ України в м. Львові, ф. 362, оп.1, спр.54, арк.212.
10. ЦДАЛ України в м. Львові, ф.771, оп.1, спр.10, арк.11.
11. ЦДАЛ України в м. Львові, ф. 309, оп.1, спр.31, арк.96.
12. Зуляк І. Діяльність “Просвіти” у Західній Україні в міжвоєнний період (1919–1939) / І. Зуляк. – Тернопіль, 2005. – 946 с.
13. Кліш А. Кирило Студинський: життя та діяльність / А. Кліш. – Тернопіль, 2011. – 217 с.
14. Кордуба М. Зв’язки Антоновича з Галичиною / М. Кордуба // Україна. – 1928. – Кн.5(30). – С. 33–78.
15. Білик Н. Б. Лепкий. Життя і діяльність / Н. Білик. – Тернопіль, 2001. – 170 с.
16. Дністрянський С. Доповідь на святкових зборах у Празі з нагоди 80-ліття від дня народження І. Горбачевського / С. Дністрянський // Тернопіль, 1995. – № 1. – С. 47–49.
17. Дядюк М. Участь жінок у діяльності Наукового товариства ім. Шевченка у Львові / М. Дядюк // З історії НТШ. – Львів, 1997. – С. 101–150.

ФІЛОСОФСЬКО-РЕЛІГІЙНІ ПОГЛЯДИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

СОВІНЬСКА Н.В. (м. Вінніпег, Канада)

Copyright © 2014

УДК 811.161.1:39:81*23

Багатовікова історія людства знає немало видатних особистостей світового рівня в науці, літературі, музиці, мистецтві. Серед них, наприклад, Вільям Шекспір і Лев Толстой в літературі, Альберт Ейнштейн та Іван Пулюй в науці, Амадей Моцарт і Антоніо Вівальді в музиці. Чимало геніїв залишили свої імена і діяння в історії живопису, скульптури, архітектури тощо.

Відомий бразильський письменник Хоргей Амаду, аргументуючи свою думку стосовно ролі поета і героя як видатних особистостей у боротьбі за свободу народу, прирівнюючи одне до одного їхнє призначення, писав: “Поневолений народ створює свого героя... Як і поет, він іде на чолі народу. Поет допомагає народові усвідомити свої інтереси, свою людську гідність і перебудувати своє життя. Великих героїв і поетів створює народ у моменти найвищого напруження в житті нації – в моменти, коли вони потрібні людям як повітря, як пожива...” [1, с. 40].

Саме таким блискучим представником є геніальний український письменник, художник і громадський діяч *Тарас Григорович Шевченко*. Ось уже понад півтора століття він є центральною постаттю не тільки українського літературного процесу, а й української історії і культури взагалі. Загальновизнано, що творчість жодного письменника у європейській літературі не може зрівнятися у духовному, політичному та історичному значеннях вимірах для свого народу з роллю, яку відіграє Шевченко. Крім цього, постать українського поета, його творчість і революційна діяльність займають помітне місце у світовій історії й культурі як виразник інтересів усіх народів, кожної гнобленої людини, вказуючи їм шлях до перебудови своєї долі і свого життя. Геніальна Шевченкова поезія вже за його життя вийшла далеко за межі України і Російської імперії взагалі і набула загальноєвропейського та світового звучання. Саме його поетична творчість, як і всіх геніїв людства, стала відомою у широкому світі, її сприйняли і полюбили усі народи, вона стала духовним скарбом світової культури, в якій виражено прагнення до свободи і справедливості людей усієї планети.

Водночас Тарас Шевченко у своїх творах виразив тверду упевненість у невмирущості і незборимості його національного духу, його мужності і твердості в боротьбі за свою свободу і волю. Він вірив у неминучий прихід світлого майбутнього, у перемогу добра над злом, у те, що народ України неодмінно досягне національної свободи і незалежності. Надихаючи свій народ повносилою надією на краще майбутнє, поет проголосив: “...*Встане Україна. / І розвіє тьму неволі, / Світ правди засвітить, / І помоляться на волі / Невольничі діти!*...” [2, Т.1, с. 124].

Тарас Шевченко, як зазначав М. Костомаров, воскресив свій народ, покликав його до нового життя, бо він був “обранцем народу в прямому значенні цього слова; народ його ніби